דער קעניג פון אשור

פון ל. נ. טאלסטאי.

אסר־חדין דער קיסר פון אשור האט איינגענומען די מלוכה פון קיסר לאיליע, פארבראנט זיינע שטעדט. די איינוואוינער אלע אריבערגעטריבען צו זיך אין לאנד, דאס חיל אויסגעהרג'עט און דעם קיסר לאיליע אליין אריינגעזעצט אין א שטייג.

לינגעדיג ביי נאכט אויף זיין בעט האט דער קיסר אסור־חדין געטראכט א שטראף פאר לאיליע, מיט וואס פאר א טויט ער זאל איהם לאזען שטארבען. פלוצלינג האט ער דערהערט א גערייש ער עפענט אויף די אויגען און זעהט: עס שטעהט פאר איהם אן אלטער מאן מיט א גרייז־בארד אין בארד און מיט ליעבע גוטע אויגען.

— דו ווילסט טויטען לאיליען? פרעגט איהם דער אלטער.

—יא, ענטפערט דער קיסר. נישט מעהר. איך האב נאך דערווייל נישט צו־געטראכט מיט וואס פאר א טויט איהם צו בעשטראפען.

— אבער לאיליע האט ביזטו דאך מאכט צו איהם דער אלטער.

— האט איז א לוגען, זאגט דער קיסר, איך בין איך, און לאיליע איז לאיליע.

— דו און לאיליע איז איינס, זאגט דער אלטער, אט ווייזט זיך דיר נאר אויס אזוי, אז דו ביזט נים לאיליע און לאיליע איז נים דו.

— וואס הייסט עס ווייזט זיך מיר אויס? זאגט דער קיסר, אט ליעג איך מיר אויף מיין ווייבען געלעגער, ארום מיר מיינע געהארבזאמע דיענער, און מארגען וועל איך, ווי אלע טעג, טרינקען און עסען מיט מיינע פריינד און וועל לע־בען א גוטען טאג, און לאיליע זיצט טאקע ווי א פויגעל א פארשפארטער אין שטייג, און מארגען וועט ער הענגען מיט אן אויסגעשעטעטען צונג אויף א שפיץ פון א פלאקען, און וועט זיך אזוי לאנג צאפ־לען און ווארפען ביז ער וועט פגר'ן און זיין פלייש וועלען די הינט צורייסען.

— ניין, זאגט דער אלטער, דו מעגסט נים וואגען.

— ביי איהם דאס לעבען נים אוועקנעהמען.

— און וואס איז געוואגען מיט יענע פערצעהן טויזענט כאן חיל, וואס איך האב געהרג'עט און פון זייערע לייבער א בארג אויסגעלעגט? פרעגט זיך דער קיסר, הייסט דאך, אז איך קען יא אוועקנעהמען דאס לעבען?

— דו זאגסט אז זיי זענען נישטא אבער פון וואנען ווייסטו אז זיי זענען נישטא?

— דערפאר, וואס איך זעה זיי נישט. און איבערהויפט דאס וואס זיי האבען זיך געמאכט ערט און איך נים. זיי איז געווען שלעכט און מיר איז גוט.

— און דאס ווייזט זיך דיר אויך אויס. דו האסט זיך אליין געמאכט ערט אבער נים זיי.

— איך פארשטעה נים, וואס דו דערדסט, זאגט דער קיסר.

— דו ווילסט פארשטעהן? פרעגט איהם דער אלטער.

— איך וויל.

— קום צו אחער, זאגט דער אלטער און בעוויזט דעם קיסר אויף א גראבען מיט וואסער

דער קיסר איז אויפגעשטאנען צום גראבען מיט וואסער. איז צונגעגאנגען

— טו זיך אויס און געה אריין

אסר־חדין טוט. וואס דער אלטע־הייסט איהם און נעהט אריין.

— איצט, זאגט דער אלטער

שעפט אן א פולע קווארט מיט וואסער. איצט זא איך וועל אנהויבען ניסען אויף דיר דאס וואסער פון קווארט, זאלסטו זיך אונטערטויכען.

און דער אלטער האט אנעבויגען די קווארט אויף דעם קיסר'ס קאפ, און דער קיסר האט זיך אונטערגעטויכט.

און ווי גאר דער קיסר אסר־חדין האט זיך אונטערגעטויכט, אזוי האט ער דערפיהלט, אז ער איז שוין נים אסר־חדין אז ער איז שוין גאר עפעס עמיצער אנ־דערש — אנאנדער מענש. און אזוי פיה־לענדיג זיך פאר יענעם אנדערען מענשען, זעהט ער זיך ווי ער לינט אויף א רייך געלעגער און ביי דער זייט ליגט א שעהנ־הייט א פרוי, וואס ער זעהט זי דאס ערשטע מאל און וואס ער ווייס פונדעסט־וועגען, אז דאס איז זיין ווייב. און די פרוי זעגט זיך אויף און זאגט צו איהם:

— טייערער מאן, מיין לאיליע. דו ביזט זעהר מיעד געווען פון די ארבייט פון נעכטען און דערייבער ביזטו געשלאפען מעהר ווי געוועהנליך. אבער איך האב געהיט דיין רוה, און דיך נים געוועקט. איצטער ייצען דארט אין פאלאין אלע גרויסע לייט און ווארטען אויף דיר. טו זיך אז און נעה אריים צו זיי.

און אסר־חדין פארשטעהט פון די דאר־זיגע ווערטער, אז ער איז לאיליע, און נים נאר ער וואונדערט זיך נים אויף דעם, נאר אדרבה עס איז איהם נאר א קידוש ווי אזוי ער האט דאס ביז אהער נים גע־וואוסט!

און ער שטעהט אויף. טהוט זיך אן און נעהט ארוים אין פאלאין, וואו עס זיי צען אלע גרויסע לייט און ווארטען אויף איהם. און די גרויסע לייט שטעהען אויף פאר זייער קיסר אין בויגען זיך ביז דער ערד פאר איהם, און דער קיסר לאיליע הייסט זיי זיצען, זיצען זיי זיך, און דער עלטערער פון זיי הויבט אן צו רעדען און זאגט: אז מען קען לענגער נים אויס־האלטען אלע באליידיגונגען פון דעם שעכטען קיסר אסר־חדין און מען דארף נעהמען מיט איהם מלחמה האלטען!

נאר לאיליען איז דאס נים געפעלען. און ער הייסט מען זאל שיקען צום קיסר אסר־חדין שלוחים און מען זאל דורכ־קומען מיט איהם מיט נוטען. די שלוחים בעשטימט ער אליין, אויסקלויבענדיג זיי פון זיינע גרויסע לייט, פארזאגט זיי וואס זיי זאלען רעדען מיט'ן קיסר אסר־חדין אזוי הייסט לאיליע און צולאזט די גרויס־סע לייט אהיים.

אפגעפארטענט זיך מיט די אלע אסקיס און פיהלענדיג אז ער איז לאיליע, פארהרט ארוים דער קיסר אסרחדין אין די בערג אויף נעיעג צו כאפען ווילדע אייזל לען. דאס נעיעג איז איהם נעראטען. ער אליין הרג'עט צוויי אייזלען און קומט אהיים פרעהליך. ער מאכט א סעודה פאר זיינע גוטע נאהענטע פריינד, מען הוליעט און מען קלייבט פארגעניגען, קו־קענדיג ווי די פארקויפטע מיידלאך טאנ־צען.

אויפ'ן אנדערען טאג נעהט ער ארוים ווי געוועהנליך אין הויף אריין, וואו עס ווארטען אויף איהם אלערליי מענשען מיט פארשידענע בקשות און לאדענישען, און ער הערט אויס אלעמען. משפט זיי און גלייכט זיי אויס.

אפגעפארטיגט זיך מיט די אלע עסקים, פארהרט ער ווידער אויף נעיעג, און דאס מאל נעראטן איהם אזוי, אז ער הרג'עט א לייב און פארהאפט לעבעדיגער הייד צוויי קליינע לייבעלאך.

נאך דעם נעיעג קומט ער אהיים, מאכט ווידער א מאהלצייט פאר זיינע גוטע פריינד, כלי־זמר שפיעלען, מיידלאך טאנצען און די נאכט פארבראנגען ער מיט זיין נעליעבט ווייב.

אזוי פארבראנגט ער טעג און וואכען אין ווארט אויף די שלוחים, וואס ער האט אוועקגעשיקט צום קיסר אסר חדין, דאס הייסט צו יענעם קיסר, וואס ער איז פריהער אליין געווען.

די שלוחים קומען צוריק אין א חודש ארום און קומען מיט אפגעשניטענע נעזע־ען אויערען.

עדר קיסר אסר־חדין זאגט נאך אן דורך די שלוחים לאיליען אז דאס וואס מען האט געטאן מיט די שלוחים, וועט געטאן ווערען אויף מיט איהם, איבר ער וועט גלייך נים צוישיקען קיין שטייגער — זילבער, גאלד, קופער האלץ, און אויב עו וועט צו איהם אליין נים קומען זיך אונ־טערגעבען.

לאיליע, דער וואס איז פריהער געווען אסר חדין, רופט צונויף אלע גרויסע לייט און האלט זיך מיט זיין אן עצה וואס טוט מען? זאגען אלע גרויסע לייט אין איין קול, אז מען זאל נים וואר־טען ביז אסר־חדין וועט אנפאלען, נאר מען זאל נעהן אויף איהם צו מלחמה צו פארקויפען.

איז דער קיסר מסכים און נעהמט צונויף זיין חיל און נעהט צו מלחמה. דאס נעהן נעדויערט זיבען טאג. אויפ'ן אכטען טאג קומט זיך צונויף זיין חיל מיט'ן חיל פון אסר־חדין אויף א בריים פעלד ביים ברעג טייך. דאס חיל זיינס שלאגט זיך עהר דרייסט, נאר לאיליע, דער וואס איז געווען פריהער אסר־חדין זעהט אז דער פיינד וואקסט און מעהרט זיך. קלויבט זיך צונויף פון די בערג אזוי ווי מוראש־קעס. פארפלייצט דאס פעלד, שטעכט און שניידט אויף אלע זייטען, און צוטרייבט דאס חיל, און לאיליע פיהלט אז ער אליין איז אויך פארוואונדעט און אז מען נעהמט איהם אין געפענגניש.

ניין טאג נעהט ער געבונדען מיט אלע איבעריגע געפאנגענע צווישען חיל פון אסר־חדין און אויס'ן צעהנטען טאג ברענגט מען איהם צו פיהרען אין דער שטאדט נינוה און מען זעצט איהם אריין אין א שטייג, לאיליע ליידט נים אזוי פון הונגער און פון וועהטאג ווי פון בזיון אין פון כעס. עס ברענט איהם, אבער ער פיהלט זיך שוואך און נים אומשטאנד זיך אפצוירעבענען מיט'ן שונא. אבצאהלען איהם פאר אלץ וואס ער טוט מיט איהם. איין זאך וואס ער קאן. איז נים אנטון פארענגינען זיין שונא און נים ארויסווייזען זיין זיינע צרות, יסורים און פיין. און ער באשליסט מוטיג און גרעדולדיג איבערטראגען אלע ליידען, וואס דער שונא וועט איהם אנטון.

צוואנציג טעג זיצט ער אין שטייג און ווארט אויפ'ן טויט. ער זעהט, ווי מען פיהרט דורך פאר זיינע אויגען אלע זיינע נאהענטע און גוטע פריינד. ער הערט זייער קרעכצען און זייער שרייען בשעה מען האקט זיי אפ הענד און פיס. בשעת מען רייסט פון זיי לעבעדיגערהייד אראפ די הויט. און ער ווייזט נים ארוים נים קיין אומרוה, נים קיין רחמנות, נים קיין מורא. לייך ווי גארנישט. ער זעהט, ווי די סריסים פיהרען זיין ליעבסטע פרו געשמידט אין קייטען, ער ווייס אז דאס פיהרט מען זי פאר א דיענסט צום קיסר אסר־חדין, אבער דאס טהאנט ער אויך אי־בער איהן רעהרען און אהן בעפלאגען זיך.

נאר אט זענען געקומען צוויי תלמידים שליסען אויף די שטייג, בינדען איהם די הענט אהינטער און פיהרען איהם אוועק צום ארט פון טויט, וואס איז בעשפריצט מיט בלוט. לאיליע זעהט דעם שפיצינען פארבלוטיגטען פלאקען, פון וועלכען מען האט נאר וואס אראפגענומען לאליעס א גוטען פריינד און ער פארשטעהט, אז דעם פלאקען האט מען ליידיג געמאכט יעצט פאר איהם.

מען נעהמט פון איהם אראפ די קליי־דער און לאיליע דערזעהט זיך נאקעט און דערשרעקט זיך פאר זיין מאנער אויס־גערארטען לייב, וואס איז אמאל געווען שעהן! און ד' תלמידים, אזוי פעט און שעהן! אין ד' צוויי תלמידים כאפען אונטער דעם דאזיגען דארארען לייב פאר די דארע אויסגעטריקענ־טע פיס, און ווילען איהם ארויפהאפען אויפ'ן פלאקען.

"באלד איז טויט און פארניכטונג" טראכט לאיליע און פארעעסט זיין בעשלוס אויסצוהאלטען ביז'ן סוף אלע עניים, און ער הויבט אן צו וויינען, צו בעטען רחמים מען זאל זיך אויף איהם דערבארימען, נאר קיינער הערט איהם נים.

— עס קען נים זיין! — טראכט ער זיך. איך מוז מסתמא שלאפען און דאס איז א חלום, און ער שטרענגט זיך אן און וויל זיך אויסכאפען. איך בין דאך נים לאיליע איך בין דאך אסר חדין.

— די ביזט לאיליע, די ביזט נים אסר חדין, הערט ער נעבען זיך א קול און ער פיהלט אז עס הויבט זיך אן זיין טויט, און ער טוט א געשריי און שטעקט ארוים דעם קאפ פון גראבען.

דער אלטער מאן מיט דער לאנגער גראבער בארד שטעהט נעבען איהם און ניסט אויף איהם דאס לעצ ע ביי־על וואס סער פון דער קווארט.

— אה, ווי שרעקליך איך האב געלי־טען און ווי לאנג! זאגט דער קיסר אסר חדין.

— לאנג זאגסטו? מאכט צו איהם דער אלטער, האסט דאך נאר וואס אונ־טערגעטוקט דעם קאפ אין גראבען און באלד צוריק ארויס געשטעקט; זעהסט, דאס וואסער פון קווארט האט זיך נאך אפילו איינגעזעגען נים אויסגעגאסען. נו, יצעט האסטו פארשטאנען?

אסר־חדין ענטפערט קיין וואָרט און קוקט נאך מיט שרעק אויפ'ן זקן.

— איצטער פארשטעהסטו שוין, רעדט ווידער דער אלטער אז לאליע דאס ביזטו און דאס חיל וואס דו האסט געלאזט הרגענען דאס ביזטו אויך, און נים נאר דאס חיל נאר אפילו יענע חיות, וואס דו האסט געטוט אויף געיעג און האסט אויפגעגע־סען אויף דיינע סעודות דאס אין דו. דו האסט געמיינט אז דאס לעבען איז נאר אין דיר אליין אבער איך האב אראפגערי־סען פון דיר דעם שלייער פון פאלשקייט און די האסט דערזעהן אז דו האסט געטון יענעם שלעכט. האסטו געטון זיך אליין. לעבען איז נאר איינס. אין אין איינציג לעבען אומעטום. און דו ביזט נאר א קליינער טהייל פון דעם דאזיגען איין אין איינציגען לעבען. און נאר אין דעם דאזי־גען קליינעם טייל לעבען נאר אין זיך אליין קענסטו פארבעסערען, אדער פאר־ערגערען, פארלענגערען אדער פארקירצען דאס לעבען, פארבעסערען דאס לעבען אין זיך פאקסטו נאר מיט דעם, אז דו וועסט צושטערען נאר די גרענעצען וואס טהיילען אב דיין לעבען פון דאס לעבען פון אנדערע באשעפענישען. זיי רעכענען פאר זיך און האבען זיי ליעב. צונעהמען דאס לעבען ביי אנדערע באשעפענישען איז נים פון דיר געווענדעט. דאס לעבען פון די אלע באשעפענישען, וואס דו האסט געטוטן, איז נאר אויעק פון דיינע אויגען, אבער נים פארפאלען געווארען. דו האסט גע־צען טאג אין אונזער אפיס, מיטברענגען דיין לעבען און פאר־דיג דעם אויסשניט פון אונזער צייטונג.

האלט די היים ריין
דזשילעט'ס רייניג פלייק לאי איז די ערשטע הילף פאר הויז־סאניטאציע. קיין זאך קען זיך נים פארגלייי־כען פאר ריינינגען סינקס, דרייגס, פעטע נעשיר, פלארס א.א.וו. קריגט א מען פון אייער גראסער, עס וועט אייך שפארען מיעל שווערע ארבייט.
GILLETT'S
100% PURE FLAKE
LYE

קירצען דאס לעבען פון אנדערע, אבער דו קענסט דאס נים טון. פאר דאס לעבען עקזיסטירט נים קיין צייט אין קיין ארט. דאס לעבען איז אן אויגענבליק אין דאס לעבען איז טויזענטער יאהרען. און דיין לעבען אין דאס לעבען פון אלע זיכטבארע און אונזיכטבארע באשעפענישען פון דער וועלט זענען גלייך. אוועקנעהמען דאס לע־בען, אדער איבערמאכען קען מען נים, ווייל דאס לעבען אליין נאר עקזיסטירט נים עס איז נאר פאראן אין לעבען אויף דער וועלט. דאס איבערגיין וויזט זיך נאר אונז אויס.

דאס נעזאגט, איז דער אלטער פאר־שוואנדען

* * *

אויף מארגען האט דער קיסר אסר־חדין געהייסען ארויסלאזען לאליען פון שטייג, אלע געפאנגענע בעפרייען און איפהערען פארגיסען בלוט.

אויס'ן דריטען טאג האט ער געהייי־סען רופען זיין זוהן אשור באניפאל אין האט איהם איבערגעגעבען די קרון און דעם סצעפטער און אליין האט ער זיך אוועקגעלאזט אין דער מדבר צו בעטראכ־טען נוט אלצדינג, וואס ער איז געווארען גע־ווענען, און געגענזאגן צו פראפע־סאר שאפירא, וועלכער האט פארגעלענט דעם נאמען אלעגעמיינער אידישער פאנד.

ווען אין דער סינאגאגע שבת אין דער פריה ביי קריאת התורה אין באזעל זענען די ערשטע נדרים געפאלען פאר דעם נאציאנאל פאנד, האט הערצל מיט א שטאלצער אין מיטיגער באפרידיגונג מודיע געווען פון דער קאנגרעס טריבונע, אז דאס נייע געשאפענע ווערק וועט פאר־נעהמען דאס גרעסטע בכבודיגע ארט אין דער ציוניסטישער באוועגונג.

דער נאגער פלאן האט אויפ'ן קאנ־גרעס ארויסגערופען שטורמישע דעבאטען.

ווער עס האט נאר א האנד שראנט דעם פארדעכטיגען אנזעצער

אין וואראשווער "מאמטעגן" לעזען מרי:

איין בייטאג האט דער משרת פון איינעם א סוחר, י. ק. גענומען אין א נעוועלכע אויף טערעקא נאס צוויי שטיק לאך סחורה און געהייסען א אינגעל עס אפטראגען צום סוחר (דער קרעמער ליק־ווידירט איצט זיין נעוועלב און אזוי ווי עס איז שולדיג דעם סוחר פיער חונדערט דלאטעס, איז ער דורבגעקומען מיט איהם ער זאל נעהמען סחורה פארן חוב) אין מיטען נאס אין אבער באפאלען דעם משרת אן עולם מיט א אידישען זעלנער אין דער שפיץ און מיט גוואלדען: "שלאגט דעם באנקראטניק צוהרגעט דעם משרת ברוין און בלאה. ווער עס האט נאר א האנד האט זיך צונעכאפט צו דער מצוה און געשלאגען.

די מעשה איז אזא: דער עולם איז דענערווירט פון די ידיעות, וואס פארשפרייטען זיך כסדר ווענען באנקראר־טען. דעם זעלנער קומט ביי דעם נעוועל־בער געלד און אזוי ווי ער האט געזעהן אז מען טראגט אריים סחורה, האט ער גע־מיינט אז דאס קלייבט זיך יענער באנקראר־טירען און די סחורה וויל ער בעראלטען, האט ער מיט נאך אנדערע אידען אנגע־הויבען קודם כל קיילען...

דערווייל איז אן אונשולדיג מענש אוועק מיט אונטערגעהאפטע אויגען.

כריעף אין „זשורנאל" אפיס

אין "זשורנאל" אפיס געפינען זיך ברייעף פאר פאלענדע פערזאנען וועלכע האבען אמאל געוואוינט אויף די אנגעגע־בענע אדרעסען.

פאר מר. טש. ראזענבלאט, נעוואוינט אין 261 קווין וועסט, פון אסטראווצע.

פאר מרס. עני בערענשטיין, אהן אן אדרעס פון מ. קאגאן ביאליסטאק.

פאר מר. דוש. ברייטמאן 19 מענינג עוועניו.

פאר א. בערענשטיין 19 סיקאן עוו. פון נעצעל בערנשטיין.

פאר סעם ראזמאן 1285½ סט. קלעיר עוועניו.

פאר מר. הערים אהן אן אדרעס. זיין פרוי הייסט דבורה פון י. אדלער.

פאר ס. קראפיע, 26 מיקאל סטריט פון יעמעל דייכאנט, קעלץ.

פאר ל. נעלער, 20 דעניסאן עוועניו.

די ברייעף מען באקומען א נאנ־צען טאג אין אונזער אפיס, מיטברענגענ־דיג דעם אויסשניט פון אונזער צייטונג.

דעם לעזערס ווינקעל

געשעצטער הער רעדאקטאר!

ערלויבט מיר צו זאגען עטוואס, יעצט כיי דער געלעגענהייט פון הערצל'ס יאהרצייט, וועגען הערצל'ען און דעם אי־דישען נאציאנאל פאנד.

די פארבינדונגען צווישען דעם לעבע־לינג פון דער ציוניסטישער באוועגונג און איהרע פאפולערע אינסטיטוציעס איז גע־ווען זעהר גרויס. ווען הערצל האט גע־שריבען דעם יודען־שטאט, איז איהם נאך פרעמד געווען דער נעדאנק וועגען נא־ציאנאל פאנד, און אויך דער נעדאנק פון נאציאנאליזאציע פונ'ם באדען. ווי עס איז איהם פרעמד געווען העבריאיש און בכלל אליין, וואס עס איז איינענארטיג אי־דיש. דאך האט ער שנעל געלערענט, און מיט פרייד קען מען קאנסטאטירען אז צוזאמען מיט דער איניציאטיווע פון פראפעסאר שאפירא, און דער שטאנד־האפטינקייט פון דעם קליינעם אקציאנס קאמיטעט האט הערצל'ס אויטאריטעט גע־נעבען דעם אידישען נאציאנאל פאנד לע־בען און פארס.

אין דער ערשטענונגס זיצונג פון דעם פינפטען ציוניסטישען קאנגרעס האט הערצל אלס פרעזידענט פונ'ם גרויסען אקציאנס קאמיטעט, רעדענדיג דעם פ'לאן, וואס פראפ. שאפירא האט דאמאלס פארגעלענט דעם ערשטען קאנ־גרעס און וועגען דעם פארשלאג פונ'ם אקציאנס קאמיטעט אין דער פראגע, האט ער געזאגט, דאס פאלק דארף זיין נים נור בלויז דער נותן, נור אויך דער שטענדיגער בעל הבית פון דעם אויפגעזאמעלטען פארטענען.

אויך דער נאמען "נאציאנאל פאנד" שטאמט פון הערצל'ען. נאך אין נאוועמ־בער 1896 האט ער שוין אין זיינעם א פארטראג וואס ער האט געהאלטען אין אן אויך פון דר. באדענהיימער דורכגע־לעגט געווארען, אין גענענזאגן צו פראפעס־סאר שאפירא, וועלכער האט פארגעלענט דעם נאמען אלגעמיינער אידישער פאנד.

ווען אין דער סינאגאגע שבת אין דער פריה ביי קריאת התורה אין באזעל זענען די ערשטע נדרים געפאלען פאר דעם נאציאנאל פאנד, האט הערצל מיט א שטאלצער אין מיטיגער באפרידיגונג מודיע געווען פון דער קאנגרעס טריבונע, אז דאס נייע געשאפענע ווערק וועט פאר־נעהמען דאס גרעסטע בכבודיגע ארט אין דער ציוניסטישער באוועגונג.

דער נאגער פלאן האט אויפ'ן קאנ־גרעס ארויסגערופען שטורמישע דעבאטען.

פיעלע דעלעגאטען האבען פארגעלענט מען זאל וואַרטען מיט'ן דורכפיהרען דעם פלאן ביז דער נאציאנאל פאנד וועט לעגאליזירט ווערען פון איין רעגיערונג, עס קען זיין וואס פאר א רעגיערונג, דאן איז געקר־מען הערצל און מיט זיין אויטאריטעט האט ער געווירקט אז דער פראוויזאָרישער סטאטוט קאנסטיטוציאן פון אקציאנס קאָ־מיטעט זאל אנגענומען ווערען.

עס איז כדאי צו פארצייכענען אן גלייך נאכ'ן באשלוס פאר דעם פאנד איז הערצל דורך די קאנגרעס דעלעגאטען תיכף פארשריבען געווארען אין גאלדענעם בוך פון נאציאנאל פאנד גלייך נאך פראַ־עסאָר שאפירא, אין אנדערן פון פליינעם אקציאנס קאָמיטעט.

הערצל האט זייט זיינע סימפאטיען צארן אידישען נאציאנאל פאנד שטענדיג ארויסגעוויזען און אפנעהיט, ווי דאס טייר־ערסטע אין דער וועלט. ער האט איינ־געפיהרט דעם מנהג, אפצוגעבען פארן נא־ציאנאל פאנד האנאראר פון איינענע פער־ענליכע אנגעלעגענהייטען. ווען ער האט געוואלט פאראייביגען טרייע ציוניסטישע צוזאמענארבייט, האט ער עס געטאן נור דורך'ן אידישען נאציאנאל פאנד.

הערצל האט דויך נעשעצט דאס וואס דער נאמען פון זיין זעלינען געליעבטען פאטער יעבד איז פאראייביגט געווארען אין גאלדענעם בוך, דורך זאמלונגען פון פארשיעדענע ציוניסטישע פאראיינען און פארשיעדענע לענדער.

הערצל איז אויך פארן אידישען נא־ציאנאל פאנד צו פריה אפגעשטארבען.

דאך ווי שעהן האט זיך ענטוויקעלט אנזיגער פאלק אויצר פון דער קליינער התחלה ביז היינטיגען טאג.

די ערשטע זאמלונגען וועלכע האבען ביי הערצל'ס צייטען זעהר קליינע סומען אריינגעבראכט פאר דעם נאציאנאל פאנד. אין אויך תיכף נאך הערצל'ס טויט איז געווען די ערשטע גרעסטע סומע פון הונדערט טויזענט פראנק דורך דעם שריי־בער פון א געוויסען ברוך בהנא. היינט האט שוין דער אידישער נאציאנאל פאנד דערגרייכט אין די פעלע הונדערטער טויז־ענדער דאלארס.

הערצל האט אויך געשטעלט די פראַ־גע צו מעג מען די נדבות וואס קומען פאר דעם נאציאנאל פאנד פארעפענטליכען אין "די וועלט". ווייל ער האט מורא גע־האט, אויב זיי וועלען זיין קלאין וועט מען שפאטען, וועלען זיי זיין גרויס וועלען די גענערס פון ציוניזם האבען א גרויסען פארדרוס, און די ציוניסטען וועלען אויף זיך טראגען א גרויסע קנאה.

היינט זענען מיר שוין ווייט פון אזעלכע נעדאנקען.

מיט ציוניזם גרוס
וואלף טייטעלבוים.

לאנגע ערפאהרונג אין אויס־וואהל, פארטרעפליכע געגיט־קייט אין מישונג, אויסערגע־וועהנליכע אויסמערקזאמקייט אין מאכען — און איהר האט טעלאפון.
ORIGINAL
Melachrino
CIGARETTES
דער איינציגער סי־גארעט וואס ווערט פארקויפט איבער דער גאנצער וועלט
MO--9

טוריסטען האבען שווערינקייטען צוליעב זייער אומדערפאהרונג אין געוויסע געגענדען

(פארזעצונג פון פיידיש 4.)

אין טאג, אויף גרויסע סטאנציעס, איז איינס פון די נוצליכסטע דערפרישונגען אויף א לאנגער נסיעה.

און דאן — באגאזש! ניט איט־ליבער פון די טוריסטער ווייסט, אז באַ־גאזש איז די גרעסטע קללה אויף א גרויס־סער נסיעה. וואס ווינציגער באגאזש איינער נעהמט־מיט זיך, אליין בע־סער, אבער מעגשען, וואס זענען ניט דערפאהרען און נעהמען־מיט זיך גרויסע פעקלאך מיט שמאכטעס, אהן וועלכע זיי וואלטען זיך נאנין פיין גע־קאנט באנעהן. דער עיקר איז דאס חל אויף פריען. איטליכער פעעקל איז א משא און אן עול אויס'ן קאפ. א פע־קעל דארף עטליכע מאל „געטשעפקט" ווערען. אויב מ'ניט עס אריין אין באַ־גאזש, געדויערט אמאל עטליכע טעג איי־דער מען קריגט עס ארוים, ווען מ'קומט אן אויס'ן אָרט. א דערפאהרענער טו־ריסט שלעפט ניט קיין איבעריגע טשע־מאדאנעס, נאר א טשעמאנדאנטשיק מיט עטליכע העמדער און אנדערע נויט־ווענדיגקייטען, אהן וועלכע א מענש קאן ניט אויסקומען. דאס איז גרינג צו פיה־רען, און מ'פארשפארט זיך דרעהען דעם קאפ מיט „טשעקענישען" און אנדערע מינים קאפ־דרעהענישען.

פאר אנדערע טוריסטען איז עסען אויף די באהנען א שווערער פראבלעם — כמעט אזוי שווער ווי דער שפייז־פראבלעם אין די געוועזענע מלחמה־לענדער. וואס עסט מען? ווי אזוי מאכט מען, אז דער „לאנטש"־וואגאן זאל ניט איינשלינגען קיין געלט, וואס איז אזוי נויטיג אין וועג? געפינען זיך „חבמים", וואס שלעפען מיט זיך זאנ־צע שפייז־סטארס: ברויט, פיטער, פלייש און עהנליכע מאכלים. מילא, ווען א מענש מיט א גרויסער משפחה שלעפט מיט זיך א גאנצען פאק היימישע מאכלים, קאן מען נאך דן זיין לכף־זכות. אבער וואס פאר א זין האט דאס פאר א טוריסט? א טוריסט (דא רעדט זיך וועגען מיטעל־קלאס מענשען) ווייסט, אז עטליכע מאל אין טאג שטעלט זיך אפ די באהן אויף גרויסע סטאנציעס און פיעלע דעלעגאטען האבען פארגעלענט מען זאל וואַרטען מיט'ן דורכפיהרען דעם פלאן ביז דער נאציאנאל פאנד וועט לעגאליזירט ווערען פון איין רעגיערונג, עס קען זיין וואס פאר א רעגיערונג, דאן איז געקר־מען הערצל און מיט זיין אויטאריטעט האט ער געווירקט אז דער פראוויזאָרישער סטאטוט קאנסטיטוציאן פון אקציאנס קאָ־מיטעט זאל אנגענומען ווערען.

אויב מ'שפאנט אויף עטליכע וואכען, קאן ער אויסגעפינען אלע שעהנסטע ווינקלען אהן שום זייטיגער הילף. אויב אבער א טוריסט קומט אויף עטליכע טעג, און ער ווייסט ניט ווי אזוי מ'קריכט אריין אין דער נייער וועלט — קאן ער ניט באוויזען צו זעהן אליין, וואס ער וואלט געוואלט זעהן.

פאר א טוריסט איז ווייכטיג, אז ער זאל אומעטום באגעגענען א מענשען, וואס זאל איהם פארגרייענערען. וואס זאל איהם העלפען צו געפינען דעם צוטריט צו די שעהנע און אינטערעסאנטע ער־טער. אהן אזא מענשען ווערט זיין טו־ריסע פארצעהנפאכט. עס דארף נעדויע־רען עטליכע טעג איידער א מענש קאן זיך פאנאנדערקלייבען אין א פרעמדען ווינקעל. א טוריסט איז א „פליהענדער האלענדער". ער פליהט פון שטאדט צו שטאדט, און האט אפילו קיין צייט ניט אויס'ן זיינער א קוק צו טאג. וואס מעהרער מענשען ער באגעגענט אין וועג, וועלכע זאלען איהם העלפען מיט אומ־פארמאציעס און עצות — אלץ לייכ־טער ווערט פאר איהם זיין מיסיע דורכ־צופיהרען.

אידישער בית יתומים אין קאנ־סטאנטינאפאל אפגעברענט

דער היגער אידישער בית יתומים, וואו עס האבען זיך אויפגעהאלטען צוויי הונדערט קינדער איז פולשטענדיג צר־שטערט געווארען דורך א שרפה וואס איז אויסגעברענען אין דער געביידע. א דאנק דער שנעלער הילף פון דעם פייער דע־פארטמענט, האט מען אלע אידישע יתומים ארויסגעראטעוועט. די לאגע פון די יתומים איז אבער א שרעקליכע. צו־ליעב דעם וואס עס אין ניטא אין שטארט קיין אנדער אידישע אינסטיטוציע וואס זאל זיי קאנען אריינגעהמען.

דרעהט זיך ארויס פון דער היץ
קוהלע ווינטלאך פון דעם לייק פארטרייבען די היץ פון האי פארק, עקזיבישאן פארק און אייל־אנד פארק און פון די איסטערען און וועסטערען ביטשעס.
ווען דער הייסער וועטער מאכט דאס לעבען מיזעראבעל — דענקט ווי לייכט איהר קאנט געפינען קוהלען קאמפארט נעהמענדיג א קאר־לטאן קאר צום האי פארק; א דאוועד־קאר קאר צום עזזיבישאן פארק, און א ביטש קאר צו איר־נענד־וועלכען איסטערען אדער וועסטערען לייק־ברעג פלעי גראונדס.
עטליכע שטונדען פון אומגענד וועלכע פון דיעזע קוהלע צוריקטריטען אין אוועגט אדער נאכמיטאג וועט דערפרישען און שטארקען די גאנצע פאמיליע.
די סטריט־קאר וועט אייך אהין נעהמען. אין וועט אייך פון דארט צוריקברענגען פאר עטליכע סענט.
TORONTO TRANSPORTATION COMMISSION
12-24

די בענק אף נאווא סקאשיא
אויסלענדישע דרעפטס נעקויפט און פארקויפט
מיר האבען גרויסע פארבינ־רונגען מיט אויסלאנד און מיר קאנען ארויסגעבען דראפטס פאר ענגלאנד, פראנקרייך, דייטשלאנד, עסטרייך, פוילען, יוגא־סלא־וויא, כשעכא־סלאוואקיא, און כמעט אלע פרעמדע לענדער.
אונזערע אפישעלס נעפינען זיך אין לאנדאן און ניו־יארק. דיזעסטע טעלעגראפי־שע "ווייערס" צו מאנטרע־אל און ניריארק. בעסטע עקסשענזש רייטס.
קאפיטאל — $9,700,000
רעזערוו — $19,000,000
THE BANK OF NOVA SCOTIA
קווין און מעיאל סטריטס
ח. סאטערלאנד, מענעדזשער
ספעדיינג און דאנדעס,
ס. ב. נאאמב, מענעדזשער.